

Moestuiniëren kan overal; op het dak, op het balkon, voor het raam. Mic Bijl en Alma Huisken vertellen hoe.

TEKST **Anne Franssen**

Iedereen aan de moestuin

Mic Bijl heeft haar eigen raamtuin gemaakt voor kruiden, tomaten, sla en andere groenten. FOTO INGE VAN MILL

“Dat maakt vierentwintig euro vijftiengentig. Wilt u er een moestuin bij? Het eerste lenteweekend is begonnen. Nederland komt in de stemming met hoopvolle kartonnen potjes bij elke boodschappen-tas. De gebruiksaanwijzing leest als een recept uit de *Allerhande*. Benodigdheden: schoteltje, kraanwater, maatbeker. Zaaien, verzorgen en verpotten, in tien eenvoudige instructies.

De grootgrutter speelt in op een landelijke moestuincoorts. Groentetuintjes zijn niet meer voorbehouden aan grijzende vrouwen met een teveel aan tijd en grond. Iedereen kan tuinieren. Iedereen wil tuinieren. Ook zonder boerderij of achtertuin zijn er legio opties. Wat dacht je van een volkstuin? Een balkon-tuin? Een daktuin, of een stadskas?

Mic Bijl (43) heeft nog een alternatief: de raamtuin. Het plan voor deze verticale binnentuin kreeg twee jaar geleden vorm in haar moestuin in Den Haag.

Bijl: "Het complex waar ik tuinierde was compleet verwaarloosd, op de lapjes grond van mij en drie andere moestuiniers na. Al snel dachten we: hier kunnen we veel meer mee." Het clubje stapte naar de gemeente met een voorstel voor een buurttuin. "Van de meest wilde plannen werd de gemeente meteen enthousiast", zegt Bijl. De tuiniers opperden bijen- en insectenhutten, een terras omringd door fruitbomen, egelhuisjes. En een 'eetbare muur' bij de bushalte. "Zodat omwonenden die op de bus wachten alvast de kruiden voor het avondeten kunnen plukken." De gemeenschappelijke tuin heeft inmiddels gestalte gekregen.

Raamtuin

De eetbare muur inspireerde tot verticaal tuinieren. Mic Bijl haakt in op een initiatief van de New Yorkse Britta Riley. Riley streeft naar grotere onafhankelijkheid van het voedselsysteem, maar heeft een stadswoning. Met petfles-

'Ideaal: tijdens het koken verse ingrediënten kunnen plukken'

sen, buizen voor de watertoevoer en een luchtpomp knutselde ze een windowfarm: de raamtuin. Ze zette de website windowfarm.org op, waar ze het publiek uitnodigt haar bouwplan te verbeteren. Rileys project groeide uit tot een wereldwijde gemeenschap van 40.000 fröbeelaars. Na vijf jaar kennisuitwisseling zijn er nu drie standaardmodellen van de raamtuin.

Maar de bouwplannen bestonden alleen in het Engels. "Met al die technische termen en Amerikaanse maataanduidingen was een vertaling hard nodig", zegt Bijl. Ook bleek dat sommige onderdelen in Nederland een andere vorm hadden en daarom niet goed aansloten op de rest van de installatie. "Zoals de benodigde voetbalpompaald. Mijn fietsenmaker vond het leuk om te helpen. Hij trok alle kasten open. Uiteindelijk bleek het verloopstukje van een Frans ventiel de missende schakel."

In 2013 lanceert Bijl een Nederlandstalige versie van de website. Haar eigen raamtuin was meteen een groot succes. De augurken groeiden tot aan het plafond. Tegen de kruiden viel niet op te eten. Ze oogstte waterkers, aardbeien, tomaten, pluksla, salie. "Ideaal: tijdens het koken verse ingrediënten kunnen plukken." Bijl droomt van een druivenrank. "Van het raamkozijn tot boven de eettafel." Een Toscaans terras, maar dan binnen.

Behalve dat je niet meer naar buiten hoeft

om de kerstomaatjes en basilicum voor je salade te plukken, is het grote voordeel van de raamtuin dat die bijna het hele jaar groen blijft. Bijl: "Eigenlijk net zoals een kas. Volgende daglicht, warmte en water volstaan."

Mic Bijls jongste project is het bouwen van een raamtuin XXL. In de gymzaal van een voormalig buurthuis in de Haagse Witte de Withstraat liggen de lege watertanks manshoog opgestapeld. Zeven paar handen zijn bezig de flessen lichtdicht te verven ("tegen algvorming"), raampjes uit de tanks te dremelen en gaten te boren om de stellage op te hangen.

Voedselbank

"We hebben grootse ideeën. Wat als we de leegstand kunnen benutten met stadslandbouw? Is dat geen mooi project voor de voedselbank, waar ze vaak tekort hebben aan verse groenten?" Voorlopig eist de praktische uitvoering van de levensgrote raamtuin alle aandacht op. "Op dit moment richten we ons vooral op de vraag of het systeem op deze schaal wel werkt. Daarna zien we weer verder."

De groep maakt nu vier grote raamtuinten. Dit seizoen komt de test. "We hebben locaties gevonden waar mensen openstaan voor een experiment. De testtuin zal ongetwijfeld kinderziektes vertonen. Je zult wel eens een extra keer moeten dweilen. Of misschien mislukt de hele eerste oogst. We weten het nog niet."

Voor het bouwen van een echte windowfarm hoeft je geen technisch wonder te zijn, maar het vereist wel het nodige knutselwerk. De supermarktmoestuïen is een goed alternatief.

Bijl: "Natuurlijk is het marketing. Maar hoe je het wendt of keert: het is goed als kinderen beter begrijpen waar ons eten vandaan komt, en lol krijgen in tuinieren."

De website van Mic Bijl is te vinden op www.windowfarms.nl

Alma Huisken houdt een blog bij op haar site www.degroeneluwte.nl

Vijf tips van Alma Huisken voor de beginnende moestuinier

1. **Begin klein.** Een moestuin geeft veel – frisse lucht, de schoonheid van het telen, lichaamsbeweging, eigen oogst – maar ook tijd. Vraag je dus af: heb ik die tijd? Als je deze zomer zes weken naar de Malediven wilt, kun je beter volgend jaar beginnen met een tuintje.
2. **Kies een goede plek.** Een moestuin ligt bij voorkeur pal in de zon en in de luwte van de wind. Staat daar nu net een trampoline? Dan moet die wijken. Het heeft geen zin om naast een volwassene te gaan tuinieren.
3. **Beoordeel de grondsoort.** Op aardgrond verbouw je andere gewassen dan op zand of klei. Vraag ook bij de gemeente of de grond schoon is. Heeft op die plek in het verleden een fabriek gestaan? Dan bestaat de kans dat er lood in de aarde zit. De gemeente kan je eventueel aanraden een bodemtest te laten doen.
4. **Voed de aarde en de aarde voedt jou.** Bemest niet per plant, maar voed de hele lap grond. Dit kan door bijvoorbeeld zelf te composteren. Mest maken is leuk, en eigengemaakte compost is bovendien een goede insectentrekker.
5. **Koop een goed moestuinboek of volg een cursus.** Met een beetje hulp van buitenaf raak je minder snel ontmoedigd. Want realiseer je: een moestuin vergt geduld. Bij krusla duurt het al enige weken voor er een plukbaar blaadje verschijnt. Het is anders dan even langs de supermarkt wippen.

En nu geduld.